

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4590/2020
12.08.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Божицара Вујичића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и мал. ВВ из ..., чији је законски заступник мајка ГГ из ..., које све заступа пуномоћник Петар Бобан, адвокат из ..., против тужене ДД из ..., коју заступа пуномоћник Ана Ђинђић Станимировић, адвокат из ..., ради поништаја уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1037/2020 од 14.05.2020. године, на седници одржаној 12.08.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1037/2020 од 14.05.2020. године, одбија као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Алексинцу П 692/19 од 24.01.2020. године.

Обавезује се тужена да тужиоцима солидарно накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 33.500,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу П 692/19 од 24.01.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца да се поништи уговор о доживотном издржавању закључен између пок. ЂЂ, бив. из ..., са једне стране у својству примаоца издржавања и тужене ДД из ..., у својству даваоца издржавања, оверен пред Основним судом у Алексинцу под бројем РЗ ../14 од ...05.2014. године, јер наведени уговор због болести пок. ЂЂ, није представљао никакву неизвесност за тужену као даваоца издржавања, што је тужена дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде трошкова поступка исплати тужиоцима износ од 145.450,00 динара, док је за вишак преко досуђеног износа парничних трошкова захтев одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1037/2020 од 14.05.2020. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и обавезујућем делу става другог изреке тако што је одбијен тужбени захтев тужилаца да се поништи уговор о доживотном издржавању закључен између пок. ЂЂ, бив. из ..., са једне стране у својству примаоца издржавања и тужене ДД из ..., у својству даваоца издржавања, оверен пред Основним судом у Алексинцу под бројем РЗ ../14 од ...05.2014. године, јер

наведени уговор због болести пок. ЂЂ, није представљао никакву неизвесност за тужену као даваоца издржавања, што би тужена била дужна да призна и трпи. Обавезани су тужиоци да туженој на име трошкова поступка солидарно исплате износ од 147.100,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности па до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других повреда поступка учињених пред другостепеним судом због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су као законски наследници пок. ЂЂ, упућени решењем оставинског суда да покрену парнични поступак против тужене, ради поништаја Уговора о доживотном издржавању РЗ ../14 од ...05.2014. године. Тужена је пасторка покојног ЂЂ. Тужена је као давалац издржавања најпре закључила Уговор о доживотном издржавању Р ../13 од 12.06.2013. године са ЂЂ и његовом ванбрачном супругом ЕЕ као примаоцима издржавања, а предмет наведеног уговора су непокретности (ближе наведене у листу непокретности бр. .. за КО ..., као и непокретности из поравнања Р1. ../10 од 24.03.2010. године и покретне ствари), које представљају заједничку имовину прималаца издржавања. Уговором о доживотном издржавању РЗ ../14 од ...05.2014. године закљученим између пок. ЂЂ, као примаоца издржавања и тужене као даваоца издржавања, пок. ЂЂ је располагао непокретностима (ближе наведеним у листу непокретности бр. .. КО ...), које представљају искључиво његову својину. Тужена је извршавала своје обавезе по наведеним уговорима, о пок. ЂЂ се бринула за живота и сахранила га је после смрти. Уговор о доживотном издржавању РЗ ../14 од ...05.2014. године закључен је три дана након што је ЂЂ дијагностификован карцином дебелог црева, дана ...05.2014. године, са прогнозом дужине живота од 3 до 6 месеци. ЂЂ је покушао самоубиство ...06.2014. године, а подлегао је повредама ...06.2014. године. Вештачењем је утврђено да код пок. ЂЂ у време сачињавања наведених Уговора о доживотном издржавању није постојала болест или тежа душевна поремећеност, нити је био измењеног психичког стања, да је био способан да се самостално стара о себи, својим правима и интересима. Вештачењем Комисије Завода за судску медицину утврђено је да је ЂЂ карцином завршног дела дебелог црева дијагностификован ...05.2014. године, а након додатне дијагностике, утврђено је постојање метастаза у ткиву јетре, трбушнице и лимфним чворовима, након чега је лечен хемиотерапијом и радиотерапијом и да је са лечења отпуштен ...06.2014. године због немогућности даљег онколошког третмана, уз предлог за хоспитализацију у Центар за палијативну негу. Наведено је указивало на могућност настанка смртног исхода у временском интервалу од 3 до 6 месеци.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључујући да је чињеница блиске смрти пок. ЋЋ као примаоца издржавања, била позната, или морала бити позната, како њему тако и туженој, те је због изостанка алеаторности поништио спорни Уговор о доживотном издржавању сходно одредби члана 203. Закона о наслеђивању.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, закључујући да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право. Оценио је да спорни уговор није изгубио обележје алеаторности самом чињеницом да је прималац издржавања исти закључио са туженом након што му је дијагностификован карцином јер је већ трајало издржавање пок. ЋЋ по претходном уговору о доживотном издржавању, које обавезе је тужена све време извршавала и својим поступцима није довела у сумњу питање мотива закључења уговора, а тужиоци нису доказали да је тужена искоришћавала болест примаоца издржавања да би стекла несразмерну имовинску корист и изиграла права законских наследника.

По оцени Врховног касационог суда основано се наводима ревизије указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда.

Одредбом члана 194. Закона о наслеђивању прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани.

Одредбом члана 203. став 1. Закона о наслеђивању прописано је да на захтев законских наследника примаоца издржавања, суд може поништити уговор о доживотном издржавању ако због болести или старости примаоца издржавања уговор није представљао никакву неизвесност за даваоца издржавања.

Према наведеним одредбама закона, уговор о доживотном издржавању је по својој природи теретан и алеаторан уговор. Сврха уговора о доживотном издржавању је да се примаоцу издржавања обезбеди уговорено издржавање. Алеаторност код уговора о доживотном издржавању представља правни стандард који се процењује према свим околностима сваког конкретног случаја. Ако би због болести или дубоке старости примаоца издржавања смрт била извесна у релативно кратком времену, алеаторности нема и таквим уговором се злоупотребљава сврха уговора и стиче несразмерна корист без еквиваленције што је карактеристика теретног уговора. Чињенице које воде поништају таквог уговора су свест и знање о блиској смрти и несразмерној имовинској користи, као и о изигравању наследних права наследника.

У конкретном случају, без обзира што је тужена извршавала своје обавезе по ранијем уговору о доживотном издржавању, сврха новог уговора о доживотном издржавању од ..05.2014.године (који за предмет има другу имовину), закљученог три дана након што је пок. ЋЋ дијагностификован канцер са прогнозом могућности настанка смртног исхода у временском интервалу од 3 до 6 месеци, није остварена, а и смрт је наступила знатно раније због тога што је пок. ЋЋ покушао самоубиство и за

пар дана подлегао повредама. Из наведеног произлази, да уговор о доживотном издржавању није закључен да би се примаоцу издржавања обезбедило уговорено издржавање у складу са одредбом члана 194. Закона о наслеђивању, већ управо у циљу изигравања права законских наследника, што ни тужена није спорила (јер је и пок. ЂЂ изјавио да ништа неће да остави ћерки), а све с обзиром на својство уговорних страна, да је тужена издржавајући пок. ЂЂ била упозната и није могла остати не упозната, са његовим здравственим стањем и прогнозом наступања смрти у релативно кратком временском периоду, односно знала је за присуство тешке болести на страни примаоца издржавања и извесност смрти у кратком периоду, што је искључило алеаторност на страни тужене, с обзиром на временски размак између постављања дијагнозе, закључења уговора и смрти примаоца издржавања. Због тога спорни уговор о доживотном издржавању, нема обележје алеаторности и испуњени су услови за поништај овог уговора, применом члана 203. Закона о наслеђивању који прописује посебан случај рушљивости чија је сврха трострука: да се сачува једнострана алеаторност уговора (само на страни даваоца издржавања), да се заштите законски наследници примаоца издржавања и да се спрече злоупотребе.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужиоцима који су успели са ревизијом, сагласно одредбама члана 153, 154. и 163. ЗПП, у вези са чланом 165. ЗПП досуђени су тражени опредељени трошкови ревизијског поступка и то на име састава ревизије у износу од 24.000,00 динара по основу заступања три странке, на име таксе на ревизију у износу од 3.800,00 динара и на име таксе на ревизијску одлуку у износу од 5.700,00 динара, укупно износ од 33.500,00 динара, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић